

zulk een toestand van tranen weet te geven. Men gelooft, dat de toekomst zich daarin kenbaar maakt. Ook twijfelt men er niet aan, of de somnambule kan door een soort introspectie niet alleen het innerlijk van het eigen lichaam, maar ook dat van een ander doorschouwen en daarom ziekten onfeilbaar diagnosticeren. Vertrouwend op zijn „hooger kenvermogen” brengt men hem gebloedt in een apotheek en laat hem daar het geneesmiddel voor een bepaalden zieke aanwijzen. De verwachting leeft, dat het langs dezen weg zal gelukken tot een beter herkennen en een meer effectief behandelen van ziekten te komen. In de z.g. Romantische Geneeskunde vindt deze beweging haar exponent.

Maar weer houdt de „officiële” geneeskunde zich afzijdig van dergelijke beschouwingen. Zij verwerpt ook de hypnose als een mogelijk nieuwe bron van kennis voor haar handelen, nadat zij haar eerst reeds als methode van behandeling had afgewezen. Zij blijft in heel die tweeërlei met magnetisme en somnambulisme een aanslag zien op haar eenmaal met zooveel moeite gewonnen natuurwetenschappelijke basis. De vrees voor de tyrannie van het onklare denken en van onbewezen mystische voorstellingen, die haar ontwikkeling zoo lang hadden tegengehouden, doet haar zelfs vijandig tegen deze romantische strooming staan. Ook wanneer een Deleuze en een Von Reichenbach pogen aan het „dierlijk magnetisme” een oogen-schijnlijk natuurwetenschappelijke basis te geven, onderkent zij maar al te spoedig, hoe voor beider uitgangspunt geen natuurwetenschappelijk bewijs te geven is. In een dergelijke situatie blijft zij derhalve haar afwijzende houding handhaven.

s Gr.

G. K. S.

UIT DE SCHRIFT

Oorlogsvoeding.

En neem gij voor u tarwe en gerst en boonen en linzen en gierst en spelt, en doe die in één vat, en maak die u tot brood: naar het getal der dagen die gij op uwe zijde nederliggen: zult drie honderd negentig dagen zult gij dat eten. Uwe spijs nu die gij eten zult, zal in gewicht zijn twintig sikkelen daags: van tijd tot tijd zult gij die eten. Gij zult ook water naar zekere maat drinken, het zesde deel van een hin; van tijd tot tijd zult gij het drinken. Ezech. 4:9-11.

De symbolische handeling ter begeleiding en ondersteuning van het profetische woord behoort tot het methodisch apparaat der profeten Israëls, ook Ezechiël moet op Gods bevel ze verrichten.

Gemakkelijk viel hem dat niet. Hij moet niet minder dan in een eigen honger-periode een uitgehongerde bevolking afbeelden. Zes graansoorten moeten door elkaar gemengd worden in het brood, dat hem te eten gegeven wordt. Een wonderlijk mengsel, 't is niet best. Vooral niet voor een Israëliet, die in zijn wet tegen het mengen van ongelijksoortige stof uitdrukkelijk gewaarschuwd wordt (Deut. 22:9, 10, 11; vgl. ook Lev. 19:19). Brood, waar andere ingrediënten doorheen gewerkt waren, betekende derhalve: armoede en economische nood; maar ook: geestelijke verlatenheid. Als men n.l. zijn toevlucht nemen moet tot wat een orthodox man tegen de borst stuit, is dat niet maar economische ontblootting, doch vooral religieuze verlatenheid. Evenzoo was voor Joël niet dit het ergste, dat de sprinkhanen de akkers afvraten (economische nood), doch dat ze het altaar in den tempel kaalvraten, zoodat het volk niet meer in Jeruzalem offeren kon: het kon niet eens meer zijn God „bedienen”; en dat was nu de nood-in-het-religieuze. Het oorlogsbrood van Ezechiël smaakt slecht; er zit veevoer (gerst) in, en nog minder spul, tot peulvruchten toe... Maar vooral — het is onrein: het wijst op een lotsgemeenschap met wat niet strookt met Israëls dieper leven.

Dit tranenbrood moet de profeet geruimen tijd eten. Onze vertaling heeft: 390 dagen, en velen denken daarbij aan de veertien maanden van Jeruzalems belegering. Anderen lezen: 190 dagen, en denken aan de periode der ballingschap van het tien-stammen-rijk: voor ieder jaar één dag in de symboliek. Zóo lang moest de profeet (vs 4) op zijn linkerzijde liggen: een machteloosheids- en verstijvings-houding, die beeld zal zijn van de over het volk komende ontcrachting.

De „zieke” man zal op rantsoen staan: niet meer dan 20 sikkels krijgt hij te eten, d.w.z. 327.4 gram (Noordzij); „ruim drie ons per dag, welke dan over verschillende maaltijden moeten worden verdeeld” (dezelfde). Met zijn drank staat het al niet beter: het zesde deel van een hin is zijn rantsoen en d.l. „slechts weinig meer dan 1 liter per dag (1 hin = 6.074 L.)... misschien voldoende om het leven te rekken, maar niet om het dorstgevoel in den zomertijd afdoende te bestrijden” (Noordzij).

Het maakt een groot verschil of een profeet van Israël in het Oude Testament in een symbolische

handeling oorlogsvoeding neemt, dan wel of leden eener bepaalde volksgemeenschap in de dagen van het Nieuwe Testament vanwege opgedrongen lotsgemeenschap met een volk, dat hun den oorlog bracht, in een paar weken tijds daarna zich zulke oorlogsvoeding zien opgelegd. Tusschen dat profetisch gebaar en onze huidige nooden is een groot verschil, evenals tusschen de belegerde stad Jeruzalem, die hier in haar nood geschilderd wordt, en ons volk dat geen kerkvolk meer is.

Maar er zijn ook punten van overeenkomst. En vooral — er is eenzelfde historische openbaringslijn.

Punten van overeenkomst zijn er. Als Jeruzalem atraks zijn oorlogsbrood te kauwen krijgt en gerantsoeneerd wordt, zelfs in betrekking tot het allereerste levensmiddel, water, water, — dan is het stilliggen van den regelmatigen tempeldienst, dan is het verschaalde of verschaalde offer, dan is het leeg altaar het ergste: een leeg altaar, dat doet méér zeer dan een leeg tafel. En wie er anders over denkt, die is in den nood al spoedig de man gebleken, wiens liefde verdild is, de hypocriet, die heengaait, nu ja, omdat hij er nooit echt in geweest is. Als David de toonbrooden van het heiligdom eet in dagen van nood, doet hij hetgeen in dien nood geoorloofd is, nu de priester zelf ze hem gaf; en de priester desgelijks handeld goed. Maar als David dat een prachtig buitenkansje vindt, op altaar en tempel te mogen vegeteeren, en als hij dat fijne „heilige” brood niet zwaarder te verteren vindt dan Ezechiëls oorlogsbrood van vandaag, dan is David geoordeeld. Brood, dat schraal is, water, dat krap toegemeten is, — dat betekent lotsgemeenschap met de paria's van heel de wereld; het beteekent het brandmerk in den rug aller slaven: van victis, wee, wie de zwakste is gebleken, bij de menschen wee! Maar als het schrale brood dan bovendien nog is samengesteld op onwettige manier, als het niet „kósjer” is, dan is dat meer dan lotsgemeenschap met de slaven van de heele wereld. Het beteekent alsdan lotsgemeenschap met de heidenen, met de vreemden in religieuze zin, met de onbesnedenen van hart. Wie dat niet het ergste vindt, en wie dien bijmaak er niet meer aan proeft, die zal daarin hypocriet blijken, wegge-loopen straks, omdat hij toch al niet echt er bij was, noch er in. En als die man later dan weer prachtig brood krijgt opgedischt, en van „kósjere” samenstelling, dan zal hij er niets bijzonders aan proeven, dan alleen maar dit, dat het weer het vleesch doet glanzen. Dat hij weer wetsconform mag eten, ja, dat is hem ten eenenmale ontgaan.

Zijn periode van het schrale eten en drinken is hem een proefprocedure geworden. In de distributieperiode is hem van Godswege een spiegel voorgehouden; maar och, hij zag er alleen maar in, hoe mager hij was naar het lichaam; hij heeft niet eens ontdekt, hoe mager hij was naar den geest. Het ontging hem, dat Jahwe een „magerheid” over het volk „gezonden” heeft, opdat zou blijken, wie de oogen open heeft voor de eischen van de wet en wie niet. Hij keek in den spiegel, maar hij is nog minder dan de man, die terstond vergat, hoedanig hij was. Hij kon niet vergeten, want hij had niets gezien. Hij kende alleen maar de bakkersformule van het oorlogsbrood, en de sanitaire effecten, die het had op zijn vleesch. Hij had nooit de vraag gesteld, hoe de cultische formule van dat oorlogsbrood was, en hoe het de wetgever Israëls was, die daar zoo bedachtzaam zijn drank hem schonk tot aan dat streepje, dat op zijn beker aangebracht was: tot zoover en niet meer, vanwege de aanwezigheid van de gerichten van Jahwe!

* * *

Die openbaringslijn der geestelijke schifting, der formeering van een overblijfsel naar de verkiezing, die is er óók nu.

Oorlogsbrood, rantsoen. Vindt ge dat het ergste? O neen, maar die geestelijke penetratie, die is het zwaarste lot. Lotsgemeenschap met de paria's aller landen, vindt ge die het ergste? O neen, maar de lotsgemeenschap met anti-christelijke bewegingen, die is ons zware kruis: een dagblad, dat niet opgemaakt is e voto Dordraceno, en de algemeene censuur die uw geestelijke spijs voor u indenkt naar niet-christelijken maatstaf, dat is het ergste. Geen vakantie-genoegens meer? Maar de achteruitgang van kerk en zending, de kwijning van de zaak van Gods koninkrijk, dat is veel erger.

En wie dat niet ziet, en niet daarover tobt, die zal straks blijken uitgevallen uit de rij der bondgenooten, óók als de distributiekaart weer in de kachel gaat. Hij heeft de bakkersformule bestudeerd, maar niet de wetsformules. Hij is tot zijn ééne graansoort weergekeerd, doch heeft nagelaten het beginsel der wet, die als cultisch voorschrift hem waarschuwd tegen vermenging met het heidendom, tegen penetratie van vreemde leer en zede.

Oorlogsbrood en distributie, en een belegerde stad, — ze zijn er weer. En de schifting gaat onherroepelijk verder. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doet; en die vuil is, dat hij nog vuil worde. En wat daar verder volgt (Openb. 22:11). Zalig is hij, die brood eet in het koninkrijk Gods.

Ja, zalig is hij, die den wil Gods doet, van harte, en die zijn brood kan onderscheiden met de geestelijke keur, zijn tafel aan kan schikken met de wet in 'thart. Zalig, wie de pacifische penetratie van heidendom en valsche leer verafschuwt als de pest, hetzij hij weinig eet of veel, hetzij hij met of zonder bon aan tafel moet.

Het overblijfsel der verkiezing wordt ook tegenwoordig openbaar. De afval ook, — de langzame. Want zóo kwam Christus in Ezechiëls tijd, en zóo komt hij ook nu. K. S.

KERKELUK LEVEN

ONZE RECHTSPOSITIE.

„De Standaard”, no. 20907, 18 Juni 1940, heeft een artikel gegeven onder den titel: „De rechtspositie van een bezet land en van de bezettende mogendheid”. Het blad schrijft, dat onder zijn lezers er nog steeds zijn, die zich nog geen goede voorstelling hebben kunnen vormen van de rechtspositie van ons land en zijn bevolking, nu het deel van het Koninkrijk, dat in Europa gelegen is, door Duitschland bezet is. „Men weet voornamelijk niet goed weg met de vraag, wie thans als de wettige overheid moet worden beschouwd.”

Teneinde dienaangaande licht te verschaffen, laat het blad een gedeelte volgen uit Afdeling III van het „Reglement betreffende de wetten en gebruiken van den oorlog te land”, „zoals dit is vastgesteld bij Verdrag van 18 October 1907, hier te lande geratificeerd bij de wet van 1 Juli 1909, Staatsblad 231 en officieel bekend gemaakt bij het Koninklijk Besluit van 22 Februari 1910, Staatsblad 73”.

Het blad geeft dan de artikelen 42—56, die men in het Staatsblad vinden kan, no. 73, bl. 147—150.

Het heeft ons evenwel getroffen, dat het blad het opschrift weglaat, dat boven deze artikelen staat. Het luidt aldus:

AFDEELING III.

Van het militair gezag op het grondgebied van den vijandelijken staat.

Ik zou nu „De Standaard” willen vragen; of hetgeen in Nederland thans geschiedt en geschied is, met name inzake den toestand, ingetreden na de inauguratie van den Duitschen Rijkminister in de Haagsche Ridderzaal, valt onder het hoofdstuk: „militair gezag” (l'autorité militaire). Of neen, — dat wou ik eigenlijk nog niet eens vragen. Het is eigenlijk dit: is „militair gezag”, bij verdrag tusschen twee overheden geregeld voor het denkbare geval eener uitzonderingsperiode, gezag van een „wettige overheid”, die de mede-contraheerende overheid alsdan op zij zet?

Zegt het blad ja, dan erkennen we gaarne, indien we n.l. door de argumenten overtuigd worden, dat de vraag, waaromtrent bedoelde lezers van het blad onzeker zijn, door „De Standaard” is beantwoord.

Zegt het blad neen, dan meenen wij, dat de vraag niet beantwoord is, ook niet door het breede citaat uit afdeling III van het genoemde Verdrag.

Natuurlijk zijn wij het met het blad volkomen eens, dat wij volkomen trouw hebben te zijn aan wat bij verdrag is overeengekomen. Niemand zal dan ook in ons stellen van de vraag ook maar een zweem van revolutionaire neiging kunnen ontdekken. We willen alleen maar goede antirevolutionairen blijven, die dus vragen: welke verdragsbepalingen binden zoowel de bezettende mogendheid als ons?

Wij stellen deze vraag openlijk. En we doen dat in deze rubriek. Want het kerkelijk leven, denk maar b.v. aan de vraag van de voorbede der kerk, aan de kwestie van onze gebondenheid in de consciëntie aan afgevoerde eeden, en van ons al of niet protesteeren tegen inmenging in ons interne volksleven hangt ten nauwste samen met de vraag hierboven aan „De Standaard” gesteld.

„Wanneer het gezag van de wettelijke overheid feitelijk is overgegaan in handen van dengene, „die het gebied heeft bezet...”, aldus luidt de aanhef van art. 43.

Hier wordt dus wel gezegd, dat het gezag der wettelijke overheid de facto is overgegaan in handen van den bezetter, maar dit zegt nog niet, dat daarom die „wettelijke overheid” ter zijde is gesteld, en door een andere vervangen. „L'autorité du pouvoir légal ayant passé de fait entre les mains de l'occupant...” Gezagsoefening is iets anders dan het zijn van overheid in denzelfden zin, waarin die overheid, wier gezag feitelijk in handen van anderen tijdelijk overging, overheid (pouvoir légal) mocht heeten.

Vandaar dan ook, dat tusschen „den bezetter” enerzijds en „de wettelijke Regeering” anderzijds nadrukkelijk onderscheid gemaakt wordt, b.v. in art. 48: „Indien de bezetter in het bezette grondgebied de belastingen, rechten en tollens heft, ten bate van den Staat vastgesteld, doet hij dit, zooveel mogelijk, volgens de geldende regelen voor de grondslagen en de verdeling en vloeit daaruit voor hem de verplichting voort om te voorzien in de

kosten, de zelfde daartoe verna... Ma.v. van de

Trou... zegd R. Regeer... 10 b.v. eerewo... van hu... geval... persoo... tegen... nemen... gevang... zij op z... Hun... van hes... strijdig...

Ook... wettl... vijand... onzarij... Men... gedacht... Verdr... Convent... dat ves... Nederla... aan toe... aanzien... komend... lezen in... bepaling...

„Zijne... „over... vreedza... delijke... waarsc... „wens... hebben... zijn over...

De va... vijandell... nen zoo... schuw... omkleed... met vo...

Wil... aangaan... voldaan... maakt t... geheel... Wij s... provocac... gevaarlij... wij vrag... De ker... ben te... meening... orgaan... mede le... alleen k... de gere... geldende... dat onze... is. De d... ondersel... Wij w... provocac... consel... over de... weten op... op een v... hierbove... naar bij... periode... zelfs va... hoeve, d... ontvang... ginselen...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...

„COR... DOKEN... Het A... dagavon... tegenwo... of niet... het A.N... goed do... voor te... een flut... officiëel... er in g... op, te v... hunnerz... hooren... Maar... dan me... kring... komen... de nam...